

HYRDEBREV FØRSTE SØNDAG I FASTEN 2021

Kjære Brødre og Søstre!

Ved begynnelsen av fastetiden i fjor, befant jeg meg i Sør-Frankrike. Pressen meldte stadig mer frenetisk om spredning av viruset vi først hadde tenkt knapt angikk oss. I Italia var tilstanden alt prekær; ufravikelig spredte smitten seg oppover, utover. Men hvem trodde vel da at den ennå ville betinge våre liv så sterkt ett år etter?

Ingen er uberørt. Jeg har, som vi alle, min egen Covid-år-historie. En venn i England fikk viruset på sykehus. Han var kreftsyk, så manglet motstandskraft. Innen kort tid, døde han. Flere klostre i min orden har vært rammet. Fra venner som arbeider som leger i ulike land, vet jeg om desperate forhold. Alle kjenner vi de mer hverdagslige følger: familier i spenning ved å være så utlevert hverandre; økonomiske sammenbrudd; ensomhet.

Min guddatter i Italia, åtte år gammel, sa etter flere ukers *lockdown* til sin mor: "Mamma, jeg kjenner ikke lenger meg selv igjen!" Det var klokt uttrykt. Vi trenger å møtes ansikt til ansikt for å vite hvem vi selv er.

I et intervju i mars, berettet sjefen for et sykehus i Paris om "apokalyptiske" tilstander. Ordet satte en støkk i meg. Et par dager etter, fant jeg det igjen i et utsagn fra en lege i USA: "Det som skjer, er apokalyptisk". Begge leger stod midt i noe overveldende. Det fortonet seg for dem som *Apokalypse Nå*. Men tenk på hva "apokalypse" betyr. Det er det greske navnet på siste bok i Bibelen. Vi oversetter det med "Åpenbaring". En apokalypse gjør synlig noe som har vært skjult. Også i bokstavelig forstand, har året som er gått vært apokalyptisk. Hva har det åpenbart? Jeg vil nevne tre innsikter som kan motivere våre fastetidsforsetter.

For det første, ser vi hvor sårbar vår globaliserte ordning er. For første gang i historien, står hele verden på samme tid overfor samme massive trusel. Vi betinges av hverandre. Allikevel står vi hverandre fjernt, med uhyre ulike forutsetninger. Dette stillstandens år maner til ettertanke. Hva slags samfunn ønsker vi å skape? Hva legger vi i ord som "fellesskap" og "tilhørighet"? Hvem bærer ansvar i et virvar av diffuse strukturer? Aksepterer vi ansvar for andres ve og vel? Vi må søke svar på spørsmålene utfra det vi tror på. Evangeliet lar oss se den forpliktende mening med lidelse og død, men fremfor alt med livet. I dagens Kirkebønn ber vi: "Gi oss i denne

tid en dypere innsikt i Kristi liv, og hjelp oss å leve som kristne". Amen til dét her og nå, i vår sårbare, sårede verden *anno* 2021.

Noe annet året har åpenbart, er behovet vårt for nærhet. Når vi hører om mennesker som dør alene, uten en hånd å holde i, om eldre hensatt til isolat, når vi opplever egen lengsel etter kontakt, gjør det vondt. Men det er noe godt i det vonde. For er det ikke sånn, at vi lenge har tendert mot overfladiskhet i menneskelige forhold? Nå som vi kun møtes virtuelt, ser vi hvor vesentlig det er å være sammen, å samles rundt et bord. For oss som katolikker, er det smertefullt å ikke møtes som *Kirke*, i forsamling. Jeg konstaterer en voksende hunger etter sakramentene. Den minner oss om at vi ikke kan ta dem for gitt. De er nådemidler i streng forstand: ikke noe vi har krav på, ikke noe vi kan fordre, men et møte vi lengter etter. Hele året har vært som et opphold i ødemarken. I dag leser vi at Jesus trekker seg tilbake dit, hvor der finnes ville dyr, men også engler (Mk 1.13). La oss oppsøke ham der og forbli hos ham. La oss bære vår del av hans kors for å få kjenne hans oppstandelses kraft, "ett legeme og én ånd i Kristus" (fra 3. Eukaristiske Bønn).

En tredje åpenbaring synes verd å bemerke. Den viser rollen som tildeles kirkelig liv i dagens samfunn. Den er jamen ikke stor! La meg uttrykke meg klart: selvfølgelig er vi med på den nasjonale dugnad som vil holde viruset i sjakk; selvfølgelig godtar vi nødvendige tiltak og begrensninger. Men hva skal vi si til at vårt kirkelige, sakramentale liv i det offentlige øynes reduseres til en hobbyvirksomhet? Er det riktig at gudstjenesteliv underliggjer *strengere* normer enn forretningsliv? Problematikken krever oppmerksomhet i tiden fremover. Alle har vi noe å bidra med til den samtalen. Men først og fremst skal vi egne oss til selvransakelse. Hvis kristent troslivet er blitt såpass marginalisert, sier det noe om oss. Er vår tro en integrert del av vårt liv som borgere og medmennesker, eller er den noe privat vi anser ikke angår andre? Hvordan svarer vi, i det dagligdagse, på Herrens kall, "Vend om, og tro på Evangeliet!?" Setter troen synlige spor i våre liv? Hva har året åpenbart om oss som kristne?

I sitt budskap for fasten, ber Pave Frans oss om å la evangeliets fordringer bli virksomme. Yt omsorg, sier han: se hvor hjelp trengs, og trå til. Alle kan vi gjøre en kreativ innsats for slik å bære Kristus til andre. Vår gjerning må strømme fra en indre kilde. Vi utdyper og renser den ved faste. Paven minner om at fasten ikke bare gjelder mat: "å faste betyr å frigjøre tilværelsen fra det som, ved å ta for mye plass, er til hinder, også fra en overflod av nyheter – sanne eller usanne – og forbruksvarer".

Vi lar kilden fylles når vi søker Gud i bønn og leser Skriften. Får kroppen mindre føde, er det for at sjelen kan tilegne seg mer. Bruk sjansen!

Vi leser i dagens messe om Jesu ensomme kamp mot fristeren—et vanskelig motiv når mange, som det er, er trøtte av å kjempe. Så la meg minne om et annet motiv, like viktig, som setter tonen for fasten. Det utlegges i Salme 90/91. Kirken synger den til *completorium*. Etter urgamle forskrifter, lyder den gjennom hele dagens messe: til inngang, graduale, evangelievers og kommunion. Søker du én bibeltekst som niste i vandringen mot Påske, så velg denne salmen. Lær den utenat. Den taler særlig sterkt i år. Den maner til tillit. Når tiden er inne, forkynner salmen, vil Gud sette oss fri “fra jegerens snare, fra pesten som vil ødelegge deg”. “Hans sannhet”, ingen annens, “er brynje og skjold”. Derfor skal vi ikke frykte “selv for sotten som herjer ved høylys dag”. Kaller vi på Gud, kommer han til oss i vår “nød og trengsel”. Føler vi oss fanget, er det for at vi skal oppleve hva det vil si når Herren “frir [oss] ut og gir [oss] ære”, når han metter oss “med dager uten tall”, og lar oss se hans frelse. For det er *mine* øyne som skal se den, står det hos Job, ikke en annens (19.27). Ordet gjelder hver og én av oss.

Måtte årets fastetid bli en åpenbarings- og klargjøringens tid, en nådetid for oss alle, så vi får “kjenne Kristi kjærlighet, som overgår all kunnskap, for å fylles med Guds fylde” (Ef. 3.18). For det er dét det hele handler om. Husk det.

Jeg ber for dere og velsigner dere alle,
in pace Cordis Iesu (i Jesu Hjertes fred),

+fr Erik Varden OCSO
Biskop av Trondheim